

सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजनेच्या निधीचे
(बचतीचे) पुनर्विनियोजन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: डिएपी-१०१५/प्र.क्र.७०/का.१४८१

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई. ४०० ०३२

तारीख: २५ मार्च, २०१५

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: नियोजन विभाग, जिवायो-१००७/ प्र.क्र.३९/ का.१४४४,
दि.१६/२/२००८.
- २) शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: नियोजन विभाग, जिवायो-१००७/ प्र.क्र.३९/ का.१४४४,
दि.१६/६/२००८
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: नियोजन विभाग, क्र. जिवायो-२०१०/ प्र.क्र.१२७/ का.१४८१,
दि.१६/८/२०१०.
- ४) शासन परिपत्रक क्रमांक: नियोजन विभाग, क्र. डिएपी-१०११/ प्र.क्र.०२/ का.१४८१
दि.०५/०१/२०११

प्रस्तावना :-

राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये स्थापन करण्यात आलेली जिल्हा नियोजन समिती ही संविधानाच्या कलम-२४३ (झेड डी) अनुसार स्थापन झालेली वैधानिक समिती आहे. सदर समितीस जिल्हा योजनेचा आराखडा ठरविण्याचा व त्यामध्ये आवश्यक ते बदल करण्याचा पूर्ण अधिकार आहे. तसेच जिल्हा नियोजन समितीने मान्य केलेला आराखडा नियोजन विभागाद्वारे जसाच्या तसा अर्थसंकल्पीत करण्यात येतो. शासन स्तरावरून जिल्हा नियोजन समितीला फक्त मार्गदर्शक सूचना कळविल्या जातात. जिल्हा वार्षिक योजनेच्या निधी संबंधीचे प्रशासकिय विभागांचे अधिकार वरील नमूद शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. १६/२/२००८ अन्वये जिल्हाधिकारी यांना प्रदान करण्यात आले आहेत.

तसेच जिल्हा योजनेचे सुधारीत अंदाज नियोजन विभागाला पाठविण्यापूर्वी जिल्हा योजनेच्या निधीचे पुनर्विनियोजन करण्यासंबंधीचे अधिकार जिल्हा नियोजन समितीच्या मान्यतेने जिल्हाधिकारी यांना असल्याने, जिल्हा योजनेतील बचतीचे पुनर्विनियोजन करण्याबाबतचे प्रस्ताव शासनास सादर मंजूरीसाठी करण्याची आवश्यकता रहात नाही. तथापि, जिल्हा योजनेचे सुधारीत अंदाज नियोजन विभागास सादर करण्यात आल्यानंतरही जिल्हा योजनेच्या बचतीचे पुनर्विनियोजना बाबतचे प्रस्ताव

जिल्ह्यांकडून शासनास सरसकटपणे प्राप्त होत असल्याचे निदर्शनास येत असल्याने या संदर्भात कायमस्वरूपी सुस्पष्ट आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

वरील पार्श्वभूमीवर, जिल्हा वार्षिक योजनेच्या बचतीचे निधीची वाढीव मागणी असलेल्या योजनांकडे पुनर्विनियोजन करण्यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सुधारीत सूचना देण्यात येत आहेत :-

(१) शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. १६/२/२००८ मधील परिच्छेद क्र. ७.१ व ७.२ नुसार जिल्हा योजनेतील अर्थसंकल्पीत तरतूदींचे पुनर्विनियोजन करण्याचे अधिकार जिल्हा नियोजन समितीच्या पूर्व मंजूरीने जिल्हाधिकारी यांना असतील. तसेच असे पुनर्विनियोजन करतांना जिल्हाधिकारी यांनी शासनाने विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

(२) शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. १६/२/२००८ मधील परिच्छेद क्र. ७.३ नुसार जेव्हा आचारसंहिता किंवा अन्य सांविधानिक अडचणींमुळे जिल्हा नियोजन समितीची बैठक आयोजित करणे शक्य नसेल अशावेळी महसुल विभागीय आयुक्तांच्या मान्यतेने पुनर्विनियोजन करण्यात येईल. परंतु अशा पुनर्विनियोजनाची माहिती जिल्हा नियोजन समितीच्या पुढील बैठकीत सादर करण्यात यावा.

(३) शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. १६/२/२००८ मधील परिच्छेद क्र. ७.४ नुसार जिल्हा वार्षिक योजनेचे सुधारीत अंदाजाचे प्रस्ताव नियोजन विभागास पाठविल्यानंतर जिल्हाधिकारी यांना पुनर्विनियोजन करता येणार नाही व तसा प्रस्तावही नियोजन विभागास पाठविता येणार नाही. तथापि, असे असताना देखील जिल्हाधिकारी यांचेकडून पुनर्विनियोजन प्रस्ताव नियोजन विभागास सादर करण्यात येतात. त्यामुळे शासन निर्णय, नियोजन विभाग, दि. १६/२/२००८ मधील परिच्छेद क्र. ७.४ चे तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

(४) जिल्हा नियोजन समितीच्या मान्यतेने जिल्हाधिकारी यांना गाभा क्षेत्रातील बचतीचे पुनर्विनियोजन गाभा क्षेत्रातच तसेच बिगर गाभा क्षेत्रातील योजनांच्या बचतीचे पुनर्विनियोजन बिगर गाभा व गाभा क्षेत्रात करण्याचे अधिकार असतील. मात्र गाभा क्षेत्रातील बचतीचे पुनर्विनियोजन बिगर गाभा क्षेत्रातील योजनांवर करता येणार नाही. तसेच अशा प्रकारे पुनर्विनियोजन करतांना महसुली खर्चाच्या योजनांच्या बचती महसुली खर्चाच्या योजनांवर आणि भांडवली खर्चाच्या योजनांच्या बचती भांडवली खर्चाच्या योजनांवर करण्याबाबत काळजी घेण्यात यावी.

(५) तसेच सर्वसाधारण जिल्हा वार्षिक योजना अंतर्गत उपलब्ध होणा-या बचतीचे पुनर्विनियोजन करतांना जिल्ह्याच्या एकूण नियतव्ययापैकी गाभा क्षेत्रावरील २/३ (दोन तृतीयांश) नियतव्ययाचे प्रमाण राखण्यात यावे.

(६) जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत उपलब्ध होणा-या बचतीचे पुनर्विनियोजन करतांना जलयुक्त शिवार अभियान, राज्यातील शेतक-यांच्या पेड-पेंडींग कनेक्शन कमी होण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र विद्युत वितरण कंपनी मर्यादीत ला सामान्य विकास पध्दती सुधारणा यासाठी कर्ज/ अर्थसहाय्य, महाराष्ट्र नगरोत्थान महाअभियान, राष्ट्रीय पेयजल योजना, स्वच्छ भारत अभियान (शौचालय बांधकाम), अंगणवाडी बांधकाम, प्राथमिक शाळांच्या वर्ग खोल्या बांधकाम, व तत्सम योजनांसाठी प्राधान्याने निधी देण्यात यावा व त्यानंतरही काही बचत शिल्लक राहील्यास अन्य योजनांचे महत्व व आवश्यकता विचारात घेऊन त्या योजनांना पुनर्विनियोजनाने वाढीव निधी उपलब्ध करून देण्याची मुभा राहिल.

(७) केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या राज्य हिश्यामध्ये लक्षांक कमी होणे, यंत्रणांकडून काही कारणांमुळे निधी खर्च होण्याची असमर्थता व अन्य तांत्रिक अडचणींमुळे बचत संभवत असल्यास, अशी बचत केवळ गाभा क्षेत्रातील योजनांचे महत्व व आवश्यकता विचारात घेऊन जिल्हा नियोजन समितीच्या मान्यतेने पुनर्विनियोजन करण्याची मुभा जिल्हाधिकारी यांना राहिल.

(८) महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील खंड-१, नमूना क्र. -११ अनुसार पुनर्विनियोजनाचे आदेश निर्गमित करण्यात यावेत. तसेच पुनर्विनियोजन आदेशाची प्रत महालेखापाल कार्यालय व शासनास पाठविण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०३२५१६१०२१३४१६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अ.शि.बेळगुद्री)

शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव,

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
३. मा. मंत्री (नियोजन) यांचे खाजगी सचिव,
४. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
५. मा. मुख्य सचिव,
६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव(नियोजन) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
८. महालेखापाल महाराष्ट्र-१ व २ (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखापरिक्षा), मुंबई/ नागपूर
९. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१०. निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१२. सर्व विभागीय आयुक्त,
१३. सर्व जिल्हाधिकारी,
१४. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१५. नियोजन विभागातील सर्व सहसचिव/उपसचिव,
१६. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई,
१७. सर्व उपायुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्त कार्यालय,
१८. सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
१९. सर्व कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती (का-१४८१), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
